

Словацька мова

1-4 класи
загальноосвітніх навчальних закладів
з навчанням словацькою мовою

Літературне читання

2-4 класи
загальноосвітніх навчальних закладів
з навчанням словацькою мовою

**Učebné osnovy
slovenského jazyka a literatúry
pre 1. stupeň základnej školy**

**У ж г о р о д
2011**

Úvod

Vyučovací predmet - **slovenský jazyk** – je dôležitou súčasťou obsahu vyučovania na základnej škole. Je nielen samostatne vyučovacím predmetom, ale tvorí základ vyučovania

d'alších predmetov. Cieľom vyučovania slovenského jazyka je získanie gramotnosti / znalosť základov čítania a písania /, no predovšetkým komunikačných zručností – čo má byť hlavným princípom rozvíjania slovenského jazyka na 1. stupni základnej školy.

Zvláštnosťou materinského jazyka ako vyučovacieho predmetu je to, že nie je len osvojením jazyka, ale aj dôležitým zdrojom pri výchove a rozvoji osobnosti.

Obsah vyučovania jazykov je určený Štátnymi štandardami MŠaV Ukrajiny pre 1. stupeň / rok vydania 2000 /.

Hlavnou úlohou vyučovania jazyka na 1. stupni je :

- pestovanie lásky a úcty k materinskému jazyku, zabezpečenie motivácie pre jeho vyučovanie,
- vedieť využívať jazyk ako zdroj komunikácie, poznania a zblížovania s kultúrou slovenského národa - nositeľa jazyka, efektívne využívať rôzne typy jazykovej činnosti / počúvanie, rozprávanie, čítanie, písanie /, ovládať kultúru komunikácie v mnohonárodnom prostredí,
- vedomosti o jazyku ako základ formovania a rozvíjania jazykových zručností,
- uvedomenie národnej identity žiakov, vlastenectva, občianskej uvedomelosti a spolupatričnosti, úcta k štátnemu jazyku a iným jazykom a kultúram Ukrajiny,
- formovanie a rozvoj gramatických, ortoepických, grafických a ortografických poznatkov a návykov, techniky čítania a písania,
- získanie schopností robiť základný jazykový rozbor v súlade s učebnými osnovami,
- formovanie a rozvoj vedomostí nutných na pochopenie textu a jeho stavby,
- potreba uvedomenia si slovných spojení, ktoré majú národnostnú špecifickosť pri dodržaní jazykovej etikety,
- získavanie schopnosti porovnávať a rozlišovať jazykové javy, ktoré sú typické pre slovenský a ukrajinský jazyk, predchádzať ich zmiešaniu,
- osvojenie jazykových noriem, používanie slov odpovedajúcich normatívnej lexike,
- získavanie grafických návykov, správneho estetického písma,
- formovanie čitateľských zručností a vedomostí,
- formovanie všeobecných vedomostí o základných lingvistických pojmoch,
- získanie predstáv o jazykovej kultúre a kultúre komunikácie.

Podľa Štátneho štandardu pre 1. stupeň všeobecného vzdelávania vyučovací predmet - materinský jazyk sa má skladať zo štyroch aspektov:

- - komunikačný,
- - jazykový / lingvistický /,
- - sociokultúrny,
- - činnostný.

Komunikačný aspekt - je základom rozvoja ústnej a písomnej reči žiakov. Získavanie a zdokonaľovanie vedomostí a zručností ústnych jazykových činností / počúvanie, porozumenie; dialóg a monológ /, a taktiež formovanie, zdokonaľovanie druhov jazykových činností / hlasné a tiché čítanie, písanie /.

Jazykový / lingvistický / aspekt - zabezpečuje žiakom osvojenie vedomostí o jazyku a jeho systéme, jazykových schopností. Táto činnosť rozvíja u žiakov ortoepické, lexikálne, gramatické a pravopisné schopnosti.

Sociokultúrny aspekt – rozvíja predstavu žiakov o zvláštnostiach materiálnej a duchovnej kultúry slovenského a ukrajinského národa. Formuje schopnosti rozlišovať tematické skupiny slov, ktoré v sebe zahŕňajú realie života národa, rátajúc so zvláštnosťami života danej etnickej skupiny. Úlohou tohto aspektu je klásť dôraz na jazyk: vysvetlenie významu, zvláštnosti využívania slov daného regiónu, frazeologizmov, prísloví, porekadiel a ich využívanie v komunikácii; pri písaní slohových prác sa využívajú etnografické prvky.

Činnostný aspekt – zabezpečuje základné činnosti: analyzovať, porovnávať, rozlišovať, čo je hlavné, zovšeobecňovať / prakticky/.

To je : prakticky určovať jazykové jednotky /slovo, veta, text / a ich zložky; jazykové pojmy: koreň, základové slovo, veta, téma, hlavná myšlienka textu; uvádzať príklady na upevnenie vlastných myšlienok; vedieť analyzovať text, vyhľadávať jazykové javy, triediť ich, vyhodnocovať a postupne zatriedovať do systému na základe ich pozorovania, analýzy a porovnávania.

**Štátne požiadavky na úroveň všeobecnovzdelávacej prípravy
žiakov 1. stupňa základnej školy**

Vyučovací predmet: **Slovenský jazyk a literatúra**
Jazykové vyučovanie

Obsah učebného materiálu	Výsledky vzdelávania
--------------------------	----------------------

Komunikačný aspekt

Počúvanie

Počúvanie čítaného textu, pochopenie textov rôznych žánrov, štýlov, typov komunikácie, úroveň ich náročnosti zodpovedajúce vekovej kategórii žiakov v daných ročníkoch.	Vedieť pozorne počúvať text, pochopiť ho, zapamätať si z prvého počutia obsah, uvedomiť si hlavnú myšlienku a tému diela, rozlišovať hlavnú a vedľajšiu informáciu; pochopiť zvláštnosti umeleckých ukážok, triediť texty podľa žánrov, typov komunikácie / v rámci učebných osnov/, reprodukovať vlastnú myšlienku.
---	--

Rozprávanie

Reprodukcia, rozprávanie ukážkových textov, tvorenie monologických a dialogických textov rôznych žánrov, štýlov a typov rozprávania.	Vedieť výrazne recitovať texty naspamäť, reprodukovať počuté alebo čítané texty / podrobne, výberovo, krátko /, vytvárať monologické a dialogické texty v rôznych komunikačných situáciách; vyjadrovať vlastnú myšlienku, tolerovať rôzne názory na vec, ktorá je predmetom rozprávania; realizovať zásadnú myšlienku pri rozprávaní, neodbočovať od témy dodržiavajúc normu literárnej reči, pravidiel jazykového prejavu; dodržiavať pravidlá jazykovej etikety určenej ľudovou tradíciou
--	---

	a taktiež etikety komunikácie s nositeľmi iných jazykov, kultúr; kriticky hodnotiť vlastné vyjadrenia a zdokonaľovať ich.
--	---

Čítanie

Formovanie techniky tichého a hlasného čítania, pochopenie samostatne prečítaných textov rôznych žánrov, štýlov, typov prejavu.	Vedieť čítať nahlas a ticho v súlade s učebnými štandardami; pochopiť, zapamätať si obsah, analyzovať stavbu textu, určiť tému a hlavnú myšlienku prečítaného, postoj autora k deju, k postavám a hodnotiť umeleckú hodnotu diela, formovať vlastnú myšlienku o samostatne prečítanom texte, vedieť samostatne pracovať s knihou, vedieť hľadať dôležitý materiál v knižnici, využívať knižné katalógy, porovnávať texty patriace do rôznych druhov literatúry, žánrov, typov rozprávania; poézia a prózy.
---	--

Písmo

Formovanie grafických návykov, techniky písma, návyky pravopisu, kultúra písaného textu. Písomná forma textu. Vytváranie textov v písomnej forme.	Ovládať techniku písma v súlade s učebnými štandardami; vedieť opisovať, pamäťové písanie a kontrolovať napísané, vedieť písať diktovaný text, ktorého ortografická a pravopisná zložitosť zodpovedá učebným osnovám; písomne reprodukovat' text určeného typu a obsahu, samostatne zostavovať písomný text, vyjadrovať písomne vlastnú myšlienku daného deja, situácie, prečítaného textu, zdokonaľovať vlastný text.
---	--

Vedomosti o reči

Ústny a písomný prejav, dialóg a monológ. Komunikácia. Etika hovorovej reči. Národnostný stereotyp vyjadrovania.	Chápať zvláštnosti ústneho a písomného prejavu. Nutnosť brať do úvahy požiadavky naň pri vytváraní vlastných vyjadrení; dodržiavať pravidla etiky reči, prihliadať na národnostné stereotypy vyjadrovania, byť tolerantným pri komunikácii s nositeľmi iných jazykov a kultúr .
--	---

Jazykový aspekt

Jazyk ako najdôležitejší zdroj komunikácie a poznania. Materinský, štátny jazyk a iné jazyky.	Chápať význam jazyka v živote ľudí, existencia rôznych jazykov vo svete, nutnosť ovládania materinského, štátneho a iných jazykov.
---	--

Hlásky a písmená

Zmyslovo-rozlišovacia úloha hlásky v jazyku. Zvuková stránka jazyka. Delenie na slabiky. Prízvuk. Pravidlá výslovnosti, zápis hlások písmenami a abeceda.	Vedieť deliť slová na slabiky a hlásky, určiť prízvuk v slove; rozlišovať sluchom, správne vyslovovať samohlásky a spoluhlásky, znelé a neznelé spoluhlásky a iné skupiny hlások, ktoré vytvárajú zvukovú stránku daného jazyka; dodržiavať pravidlá výslovnosti hlások v slove, vedieť zapísať hlásky slova písmenami; ovládať abecedu, vedieť nachádzať slová podľa abecedy; vnímať podobnosť a rozdielnosť v zvukovom a grafickom systéme materinského a ukrajinského jazyka; dbať na správnu výslovnosť, dodržiavať pravidlá označenia hlások pri písaní.
---	---

Lexika a frazeológia

Význam slova. Jednovýznamové a viacvýznamové slová. Synonymá, antonymá, homonymá. Tematické skupiny slov. Onomatopoeje. Najviac používané slovné spojenia, ich význam, využitie. Slovníky rôznych typov.	Pochopiť význam najpoužívanejších slov / taktiež rôzne významy viacvýznamového slova /, ustálených výrazov; nachádzať k slovu, ustálenému výrazu ich synonymá, antonymá; vysvetľovať ich význam. Vedieť vnímať v počutí alebo v prečítanom texte slová, ustálené výrazy, ktoré sa odlišujú výnimočnou presnosťou, výraznosťou, obraznosťou; vhodne používať slová rôznych tematických skupín, ustálených výrazov v ústnom a písomnom prejave; vnímať podobnosť a rozdielnosť odtieňov, obsahových významov slov materinského a ukrajinského jazyka; vedieť
--	--

	kontrolovať svoje jazykové schopnosti vo výslovnosti a využívať slovníky pre žiakov.
--	--

Skladba slova. Slovtvorba

<p>Významové časti slov, ich úloha; tvorenie slov predponami, príponami a daným základovým slovom. Súvislosť významu slova s významom jednotlivých jeho častí.</p>	<p>Uvedomovať si stavbu slova, úlohu významových častí slova; vedieť zistiť význam slova pozorovaním jeho stavby, významom jednotlivých jeho častí; tvoriť slová z daných významových častí slova, vysvetľovať význam; urobiť rozbor slova podľa stavby / v jednoduchých príkladoch /; vnímať podobnosti a odlišnosti v stavbe slova v materinskom a ukrajinskom jazyku.</p>
--	--

Slovné druhy

<p>Základný pojem o slove ako slovnom druhu: význam, gramatické kategórie, úloha vo vete. Tvary slova. Úloha významových častí slova pri tvorbe gramatického tvaru. Rozmanitosť lexikálneho významu slov, ktoré patria do toho či iného jazyka.</p>	<p>Vedieť rozlišovať slová, ktoré patria tomu alebo inému slovnému druhu, charakterizovať ich, utvárať tvary slova, správne využívať ich pri stavbe slovných spojení, vo vetách; vyhýbať sa gramatickým chybám v tých prípadoch, keď v materinskej a ukrajinskej reči existujú rôzne spôsoby vyjadrenia určitého gramatického významu; uvedomovať si / pri počúvaní a čítaní / zvláštnosti obsahu výslovnosti, ktoré sú určené gramatickým významom slova / napr. časová zhodnosť, dokonavý a nedokonavý dej /; rozlišovať tvary určitého slova a jednokoreňové slová; vnímať podobnosť a odlišnosť jednotlivých gramatických kategórií v materinskom a ukrajinskom jazyku, kontrolovať jazykový prejav pri tvorení gramatických foriem.</p>
---	--

Text

<p>Tematická, významová súvislosť textu. Lexikálne, morfológické, syntaktické prostriedky spájanie viet v texte, prostriedky významovej konkretizácie vety v texte. Stavba textu / úvod, hlavná časť a záver /.</p>	<p>Vedieť vyhľadať tému a podtému samostatne prečítaného alebo počutého textu, hľadať v ňom úvod, hlavnú časť a záver; definovať obsah odsekov, hľadať prostriedky pomocou, ktorých sa vety v texte navzájom</p>
---	--

<p>Odsek. Zvláštnosti textov, ktoré patria do rôznych štýlov, žánrov, typov rozprávania.</p>	<p>viažu; vedieť vyhľadať jednotlivé zvláštnosti textu, ktoré poukazujú na jeho zaradenie k danému štýlu, žánru a typu prejavu / v jednoduchých prípadoch /; vytvárať text prihliadajúc na jeho zvláštnosti.</p>
--	--

Veta

<p>Rozdelenie textu na vety, vety na slová. Rozdelenie viet podľa vyjadrenia. Jednoduché a zložené vety. Väzba slov vo vete. Hlavné a vedľajšie vetné členy. Poradie slov a intonácia ako zdroj zmyslovej konkretizácie vety v texte / alebo iné jazykové prostriedky, ktoré sa používajú s tým istým cieľom v tom alebo v inom jazyku /.</p>	<p>Rozumieť logickému a emotívne – expresívnemu obsahu vety v ústnom a písomnom prejave; vytvárať vety rôznych typov; rozoznávať vety podľa vyjadrenia, nachádzať oslovenia, vedieť vytvárať väzbu medzi slovami vo vete; vidieť podobnosti a odlišnosti v stavbe vety v materinskom a ukrajinskom jazyku berúc do úvahy špecifiká vo svojom vyjadrení.</p>
---	---

Pravopis

<p>Vzájomná súvislosť napísaného a povedaného slova. Určený učebnými osnovami okruh ortografických a interpunkčných pravidiel. Zoznam najpoužívanejších slov, ktorých pravopis si majú osvojiť.</p>	<p>Nachádzať zvláštnosti písaného slova, zosúladiť ho s výslovnosťou, nachádzať tie miesta v slove, ktoré obsahujú pravopisné ťažkosti a potrebujú upresnenie; bezchybne písať slová zo zoznamov k ich lepšiemu zapamätaniu a využívať pri písaní pravidlá ortografie; používať interpunkčné znamienka na konci vety, pri oslovení atď. určené osnovami; odpisovať, skontrolovať napísané; písať diktáty určené normami učebných osnov.</p>
---	---

Jazykovo - vlastivedný aspekt

<p>Tematické skupiny slov, ktoré pomenúvajú realitu života národa, odrážajú národnostné špecifikum materiálnej a duchovnej kultúry / vrátane zvláštnosti života určitej etnickej</p>	<p>Rozumieť významu slov určených učebnými osnovami, ustálených spojení, ktoré sa týkajú ľudových tradícií, tradičných remesiel, úžitkových predmetov; vedieť miestne</p>
--	---

<p>skupiny ovplyvnené kontaktmi rôznych kultúr /.</p> <p>Stále spojenia, príslovia, porekadlá, vyčítanky, hádanky, piesne, rozprávky, legendy atď. ako odraz národných skúsenosti, zvláštnosti národnostného charakteru.</p> <p>Rozprávanie o významných osobnostiach toho alebo iného národa vrátane tých, čo žijú na Ukrajine.</p>	<p>geografické pomenovania, vlastné mená, vedieť vysvetliť význam, pôvod; vedieť určitý okruh slov- symbolov, ktoré asociujú s tým alebo iným národom / takých akými pre Ukrajincov sú napr. zimozel, kalina, biela chalupa atď./, vedieť o nich rozprávať; poznať mená významných ľudí, ktorí patria ku kľúčovým osobnostiam kultúry, histórie národov, vedieť rozprávať o nich, poznať príslovia, porekadlá, hádanky, vyčítanky, piesne / ich orientačný počet je určený učebnými osnovami /; vedieť porovnávať obsahy, postavy rozprávok, legiend, ktoré sa podobajú folklóru materinského a ukrajinského národa.</p>
--	--

Činnostný aspekt

<p>Vedieť analyzovať, porovnávať a vyčleňovať hlavné, zovšeobecňovať / prakticky /.</p>	<p>Vyčleňovať v jazykových jednotkách / v slove, vete, texte / ich zložky; dôležité v jazykových jednotkách: koreň slova, základ vety, tému a hlavnú myšlienku textu; uviesť príklady na utvrdenie vlastných postrehov; robiť základné zhrnutia pozorovaním jazykových javov, vedieť zovšeobecňovať jazykové fakty na základe pozorovania, analýzy a porovnávaní.</p>
---	---

Vyučovanie materinského jazyka sa uskutočňuje v tematických celkoch: „*Výučba gramotnosti*“, „*Jazyková činnosť*“, „*Vedomosti o jazyku, jazykové schopnosti*“, „*Pravopis*“, „*Grafické návyky písma. Technika písma, úhladnosť písomných prác.*“

Učebné osnovy

1. ročník

Obsah učiva čítania a písania v prvom ročníku je rozdelený do troch období: **prípravné, šlabikárové, čítankové.**

Dĺžku jednotlivých období si učiteľ vyznačuje sám / záleží od predchádzajúcej prípravy žiakov /.

Úlohy prípravného obdobia : rozvíjať ústny prejav prvákov / formovať schopnosť počúvať a rozumieť ústne vyjadrenia, rozprávať /; formovať elementárne schopnosti pri práci s textom, vetou, slovom, hláskami; príprava žiakov na písanie.

V **šlabikárovom období** šesťroční prváci zvládajú prvotné schopnosti čítať zo šlabikára, písať v zošitoch s predtlačou. Súčasne precvičujeme rozvoj ústneho prejavu.

Čítankové obdobie je určené k zdokonaľovaniu schopnosti čítať, písať, rozvíjať ústny prejav / žiaci používajú Čítanku pre 1. ročník /.

I. Rozvoj návykov ústneho prejavu

/v priebehu školského roku /

1. Počúvanie a pochopenie ústneho prejavu /audiovizácia/

Tento typ ústneho prejavu vyžaduje formovať a rozvíjať tieto schopnosti

- ❖ vnímať učebnú látku počúvaním, rozumieť jej;
- ❖ zapamätať si z 1- 2 počutí obsah krátkych textov, ktoré patria do umeleckého a hovorového štýlu / čas znenia textu 0,5 – 1 minúta /;
- ❖ určovať začiatok a koniec textu, uvedomovať si prvky skutočného obsahu, logické spojenia medzi nimi;
- ❖ vcítiť sa do konania vystupujúcich postáv počas počúvania textu.

Rozprávanie

Počas rozprávania sa formujú tieto schopnosti:

- používať silu hlasu, tempo prejavu a vedieť správne dýchať;
- správne tvoriť vety, odpovedať na otázky;
- tvoriť, dramatizovať dialógy podľa určených tém;
- pozorne počúvať, rozumieť spoluhovoriaceho, vytvárať repliky spojené podľa významu;
- reprodukovať počuté texty používajúc dané slovné spojenia, otázky, osnovu;
- vytvárať súvislé vyjadrenia podľa počutého textu.

3. Čítanie a písanie. Učenie gramotnosti

Čítanie

Pri vyučovaní čítania sa predpokladá:

- rozlišovať hlásky a písmená / samohlásky a spoluhlásky /, zápis hlások písmenami;
- rozlišovať diakritické znamienka / dĺžeň, mäkčeň, vokáň, dve bodky /;
- uvedomovať si princípy grafiky slovenského písma;
- rozlišovať písmená spoluhláskových spojení podľa ich znenia:

spoluhlásky š, Š, č, Č slová s nimi;

spoluhlásky ť, Ť, h, H slová s nimi;

spoluhlásky ľ, Ľ, ň, Ň slová s nimi;

spoluhlásky f, F, ž, Ž slová s nimi;

spoluhlásky d', Ď, slová s nimi;
slabiky de, te, ne, le, di, ti, ni, li slová s nimi;
spoluhlásky ch, CH slová s nimi;
dvojhláska ia, ie, iu slová s nimi;
dvojhláska ô, slová s ňou;
samohláska ä, slová s ňou;
spoluhlásky dz, Dz, dž, Dž, slová s nimi;
spoluhláska x, X, slová s nimi.
Slová na konci s príponou ou.

Čítať po slabikách a celými slovami, využívajúc základný spôsob čítania slabiky s orientáciou na samohlásku.

Čítať vety a krátke texty. Dbať na správnu intonáciu viet podľa ich výslovnosti. Prakticky si osvojovať rozdeľovacie znamienka / bodka, čiarka, otáznik, výkričník /.

Vyhľadať v texte vety určitého významu, slová tej alebo inej účinkujúcej postavy.

Písanie

Nácvik písma prebieha v súčinnosti s nácvikom čítania.

V období výučby čítania a písania sa predpokladá :

- osvojenie si základných hygienických návykov / správne držanie tela, správne umiestnenie zošita, dodržiavanie optimálnych vzdialeností od papiera, správne držanie a vedenie ceruzky a pera, udržiavanie poriadku v školských potrebách /, pracovných návykov / pracovný postup pri odpisovaní, prepisovaní, diktovaní, kontrole napísaného textu /, estetických návykov / nácvik dodržiavania tvarovej jednoty, rytmickosti, šírky a sklonu písma, správneho umiestnenia písma v riadku a v priestore atď. /
- kresbové cviky, nácvik jednotlivých prvkov písmen a čísl / čiary, oblúky, zátrhy, ovály, slučky, vlnovky /, orientácia na čiary,
- malé a veľké písmená písanej a tlačenej abecedy jednotlivých tvarových skupín / okrem písma: u, U, ü, Ů, u, O, o, O, o, X, x, W, w, Ř, ř /,
- písanie arabských čísl,
- písanie jednoduchých slov a krátkych viet,
- písanie vlastných mien, osôb, miesta bydliska a prvého slova vo vete veľkým písmenom,
- spôsoby / horné, dolné a stredné / spájanie písmen v procese písania slov;
- podľa diktovania písať písmená, slabiky a slová, ktorých výslovnosť a písanie je rôzne;
- správne zapisovať vo vetách bodku, čiarku, spojovník, výkričník, otáznik;
- odpisovať slová a vety napísaných tlačeným a písaným písmom;
- písať podľa diktovania slabiky, slová, vety;
- tvoriť, zapisovať vety / podľa obrázkov, situácie atď. /;
- tvoriť, dopĺňovať neúplne vety a zapísať ich;
- deliť slová na konci riadku dodržiavajúc základné pravidlá rozdeľovania.

II. Vedomosti o jazyku. Jazykové zručnosti

1. Text. Veta. Slovo.

Predstavy o slovoslede v ústnom a písomnom prejave. Predstava o texte.
Nadpis textu a jeho obsah. Vedieť samostatne utvárať nadpis textu.
Slovosled; určiť začiatok a koniec vety.
Intonácia viet / oznamovacie, opytovacie, rozkazovacie, želacie /.
Schopnosti žiakov správne vyslovovať / prečítať / rôzne podľa štruktúry a cieľa vyjadrenia viet.
Všeobecná predstava o slove – názvy predmetov, vlastnosti, dejov.
Význam slova, jeho vlastnosti a vysvetlenie. Spojenie slov do celku / dialogické a monologické /, vytvorenie nadpisu.

2. Hlásky a písmená. Slabika. Prízvuk.

Zvuková stránka jazyka. Oboznámenie s artikulačnými orgánmi, pozorovanie ich práce počas vyslovovania rôznych zvukov. Zdokonaľovanie výslovnosti zvukov, ktoré vyžadujú určité ťažkosti pri výslovnosti: / f, F, ž, Ž, x, X, d', Ď, dz, Dz, dž, Dž, ou, ô, ä./
Vedomosti o spájaní hlások na vytvorenie slabík rôznej štruktúry. Analýza slova - hláskovanie. Označovanie hlások písmenami. .
Abeceda.
Delenie slov na slabiky.
Slovný prízvuk. Schopnosť vyslovovať slová správne používajúc artikuláciu hlásky.

Na konci školského roka v prvom ročníku treba preveriť vedomosti žiakov z týchto poznatkov:

- vedieť počúvať a rozumieť ústnemu vyjadrovaniu / stručný text / - čas znenia do jednej minúty;
- dramatizácia s úlohami / s iným žiakom alebo učiteľom /, dialóg z prečítaného textu;
- reprodukovať stručný text šlabikárového typu;
- čítať text celými slovami;
- opisovať písaný a tlačený text s počtom 15 – 20 slov, pridržiavajúc sa kaligrafických požiadaviek;
- písať podľa diktovania súvislý text s počtom 15 – 20 slov, písanie ktorých zodpovedá výslovnosti;
- vytvoriť samostatný nadpis k textu šlabikárového typu;
- určiť podľa sluchu počet viet v texte / z 2 – 4 viet / počas čítania;
- určiť počet slov vo vete, ktorá sa skladá 1 – 4 slov / podľa počutia a počas čítania;
- doplniť nedokončenú vetu 1 – 2 slovami; samostatne utvoriť vetu pomocou obrázkov / ústne /;
- samostatne deliť slovo na slabiky.

2. ročník

1. Rozvoj návykov jazykového prejavu

1. Počúvanie – pochopenie ústneho prejavu

Opakovanie učiva z 1. ročníka.

Rozlišovanie v zvukovom množstve jednotlivých elementov: počet vyslovených jednotiek, zámena slov, slovosled; rozlišovať medzi názvami predmetov, názvy vlastnosti alebo dejov; medzi slovenskými slovami – cudzojazyčné slová.

Pochopiť pri počúvaní obsah textu a porozumieť jeho obsahu / rozprávka, umelecký príbeh, obsahový príbeh poznávacieho charakteru, báseň/.

Vedieť uvedomele vyjadrovať vlastnú myšlienku o hlavnej postave, faktoch a dejoch.

2. Rozprávanie

Rozvíjať schopnosti regulovať dýchanie, silu hlasu, tempo reči.

Recitácia veršovaných a prozaických textov. Tvorenie a dramatizácia textov z vypočutých rozprávok, príbehov. Zostavovanie krátkeho obsahu o prečítanom.

Formovanie schopnosti prerozprávať počutý alebo prečítaný text podľa osnovy.

Schopnosť vyjadrovať svoj postoj k deja, účinkujúcim postavám už sledovaného filmu a televíznej relácie.

Samostatne zostavenie dialogického a monologického rozprávania.

Dodržiavať pravidlá hovorenej reči, kultúra komunikácie.

Rozvoj reči

Reprodukcia prečítaného textu.

Rozhovor o prečítanom texte.

Rozprávanie o vlastných dojmach.

Rozprávanie príbehu podľa série obrázkov.

Vytvoriť názvy k príbehom a obrázkom.

Slovná / verbálna / a neslovná / neverbálna / komunikácia.

3. Čítanie

Rozvoj návykov čítania celými slovami.

Rozvíjanie návykov rozlišovať najpoužívanejšie slová. Formovať schopnosť rozoznávať jednotlivé charakteristické črty viet.

Čítanie, správna intonácia viet, ktoré obsahujú oslovenie a viacnásobné vetné členy.

Výrazne čítanie textov, ktoré sú uvedené v učebniciach.

Čítanie textu obsahujúci dialóg, nachádzanie reči autora a hlavných postáv.

4. Písanie

Zdokonaľovať písomné návyky / hygienické, estetické a pracovné / a techniku písma, a to:

- malé a veľké písmená písanej a tlačenej abecedy,

- písanie jednoduchých viet,
- písanie vlastných mien zvierat, miest a obcí.

Tvorenie a zápis viet, ktoré vyjadrujú obsah obrázka.

Zápis súvislého vyjadrenia.

Ústna reprodukcia textu / 20 – 25 slov / podľa zostavenej osnovy.

Samostatný prejav žiaka podľa danej témy.

Zostavenie poznámok, ktoré obsahujú akúsi informáciu, požiadavku atď .

Práca s deformovaným textom. Zápis opraveného textu.

II. Vedomosti o jazyku. Jazykové schopnosti / počas školského roka /

1. Hlásky a písmená, slabika a slovo.

Rozlíšenie hlásky a písmená. Rozlišovanie / diakritické / znamienka: dlžeň, mäkčeň, vokáň, dve bodky. Hlásky d', t', ň, ľ – písanie s mäkčeňom a bez mäkčeňa pred e, i, ia, ie, iu ; výslovnosť / dôraz na výnimky /.

Rozdelenie hlások na samohlásky, dvojhlásky a spoluhlásky. Krátke a dlhé samohlásky, dvojhlásky – pravopis a výslovnosť; zmena významu slov / tvarov slov / zámennou krátkej samohlásky za dlhú samohlásku alebo dvojhlásku. Mäkké spoluhlásky - písanie **i/ í** po mäkkých spoluhláskach a výslovnosť. Spojenie samohlások a dvojhlások so spoluhláskami do slabiky. Jednoslabičné a viacslabičné slová. Striedanie krátkych a dlhých slabík v slove. Spájanie slabík do slov. Delenie slov na slabiky. Rozdeľovanie slov na konci riadku / na základe slabičného princípu /.

Tvrde spoluhlásky **y/ý** po tvrdých spoluhláskach v koreni domácich slov a výslovnosť.

2. Text a veta

Spájanie slov vo vete. Písanie veľkého písmena na začiatku vety a vlastných podstatných mien: mená osôb, zvierat, miest a dedín / najbližšieho okolia /.

Obsahové a intonačné zafarbenie vety. Druhy viet / oznamovacia, opytovacia, rozkazovacia alebo želacia, zvolacia /.

Rozdeľovacie / interpunkčné / znamienka na konci vety / . , ? , ! /, veľké písmeno na začiatku vety. Bodka a otáznik na konci vety / počas prepisovania, diktátu /.

Rozvíjanie vety podľa otázok kladených učiteľom.

Text. Nadpis textu. Zdokonaľovanie schopnosti utvárať nadpis zodpovedajúci obsahu textu.

Stavba textu: veta - úvod, jadro, záverečná veta. Úloha odstavcov v texte.

Formovať schopnosť dodržiavať odseky, ktoré zodpovedajú trom hlavným častiam rozprávania / úvod - jadro / hlavná časť / - záver /.

Rozdeľovacie / interpunkčné / znamienka

Bodka, otáznik, výkričník na konci oznamovacích, opytovacích a rozkazovacích viet.

Význam slova

Pozorovanie lexikálneho významu slova, rozvoj predstavy, že slovo slúži na pomenovanie veci, vlastnosti a deja.

Tematické skupiny slov. Schopnosť triediť slová do tematických skupín podľa vlastností ako farba, materiál, tvar a iné. Schopnosť tvoriť skupiny slov podľa obsahového významu.

Schopnosť správne vyčleňovať slová a vysvetliť ich význam. Slová s podobným významom; slová s opačným významom. Schopnosť rozlišovať slová s podobným a opačným významom.

Spisovný jazyk

Používanie spisovnej lexiky / porovnanie normatívnej a nenormatívnej lexiky / .

Podstatné mená, prídavné mená, slovesá

Formovanie poznatkov o slovných druhoch. Triedenie slov na skupiny podľa toho na aké otázky odpovedajú.

Slová, ktoré odpovedajú **kto ? čo ?** . Schopnosť správne určiť k danému slovu jednu z týchto otázok. Schopnosť zatriediť slová do tejto skupiny. Formovať schopnosť nachádzať v texte slová s podobným alebo opačným významom.

Zmena tvaru slov, na ktoré sa pýtame otázkou **kto ? čo ?** . Podľa čísla / jednotné a množné / . Správne používať podstatné meno v množnom alebo jednotnom čísle v utvorenej vete.

Slová, na ktoré sa pýtame **aký ? aká ? aké ?** . Formovať schopnosť určovať slová v texte podľa otázok. Vedieť vytvárať skupiny slov tejto kategórie, ktoré majú rôzny význam.

Predstava o vzájomnej súvislosti medzi slovami, ktoré odpovedajú na otázky **kto ? čo ? aký ? aká ? aké ?** Schopnosť hľadať slová, ktoré zodpovedajú skutočným vlastnostiam predmetov.

Všeobecná charakteristika slov, na ktoré sa pýtame otázkou **čo robiť ? , čo urobiť ? , čo robil ? a čo bude robiť ?** Formovať schopnosť správne priradiť otázky k daným slovám vo vete. Vyhľadávať slová tejto kategórie.

Formálne rozpoznávať v texte každú skupinu slov podľa otázok. Zmena tvaru slova vo vete.

Pravopis

Schopnosť zapísať hlásky **ď, ť, ň, ľ** písmenami s mäkčeňom a bez mäkčeňa pred **e, i, ia, ie, iu** ; výslovnosť / vo výnimkách / .

Písanie slov so samohláskami **i/í** po mäkkých spoluhláskach a ich výslovnosť. Spojenie samohlások a dvojhlások so spoluhláskami v slabike a ich písanie.

Na konci školského roka je potrebné preveriť žiakov druhého ročníka z týchto osvojených vedomostí :

- počúvať a rozumieť textu, ktorého dĺžka je 2 – 3 minúty;

- tvoriť dialóg na danú tému;
- ústne reprodukovat' text, ktorý obsahuje 40 – 50 slov s využitím pomocných materiálov daných učiteľom;
- čítať celými slovami, správne intonovať rôzne druhy viet;
- pochopiť prečítané a počuté;
- zložiť dve súvislé vety podľa obrázka a zapísať ich, dodržiavať slovosled vo vete
- úprava neusporiadaného textu z 2 – 4 viet do súvislého a jeho zápis;
- vytvoriť nadpis textu a zapísať ho;
- samostatne tvoriť určité typy viet; prakticky rozlišovať oznamovacie, opytovacie a rozkazovacie vety, správne intonovať a rozširovať ich;
- samostatne deliť slová na dve skupiny podľa významu, doplniť každú skupinu 2 – 4 slovami;
- samostatne tvoriť skupiny zo 4 – 5 slov, ktoré odpovedajú na rôzne otázky / **kto ? čo ? aký ? aká ? aké ? čo robí ? čo robia ? a iné /;**
- odpisovať text / 30 – 40 slov / z tlačeného alebo písaného textu, dodržiavať zásady hygienických návykov písma, pravidiel kaligrafie, úhladnosť písomných prác, vedieť opraviť chyby;
- podľa diktovania napísať text z 25 – 27 slov, ktoré zodpovedajú už prebratému učivu / iné slová sa zapisujú učiteľom na tabuľu /;
- vedieť abecedu / čítať /, správne vyslovovať;

3. ročník

Podľa Štátneho štandardu I. stupňa všeobecného vzdelávania Ukrajiny pred vyučovacou zložkou „Jazyk a literatúra“ v 3. ročníku sú také úlohy:

- opakovanie učiva z predchádzajúcich ročníkov, upevňovanie praktických vedomostí, zručností a návykov;
- dokonale zvládnuť tematický celok „Hlások a písmená“ dôležitý pre základné jazykové vzdelávanie na I. stupni;
- osvojiť si najdôležitejšie pravidlá pravopisu spisovného jazyka, správneho písania, zdokonaľovať komunikáciu žiakov 3. ročníka.

I. Jazyk a reč

1. Počúvanie a pochopenie ústneho prejavu

/ počas celého školského roka /

Formovať schopnosti počúvať krátke oznamy, ústne skladať texty z 4 – 5 viet a jednoduché súvislé vyjadrenia. Schopnosť rozlišovať medzi slovami názvy predmetov, vlastností a dejov;

Rozlišovať a skladať slová do skupín podľa určitých zvláštnosti slovenského jazyka.
Rozlišovať žánre podľa obsahu a formy textu / rozprávky, príbehy, básne, rozprávanie, opis, oznámenia, úvaha, blahoželanía atď. /

Samostatne skladať text určitej väzby, vyjadrovať vlastnú myšlienku.

Schopnosť počúvať spolu hovoriaceho, prijímať a reprodukovať obsah počutého.

Rozprávanie

/ počas celého školského roka /

Formovať schopnosti správne rozprávať, to je :

- pri prednese básní a prózy spamäti využívať komponenty výrazného čítania / pravidlá správneho dýchania, sily hlasu, intonácie, tempa prejavu /;
- vytvoriť dialóg na danú tému, dramatizovať ho;
- dodržiavať pravidlá jazykovej etikety, kultúry komunikácie;
- reprodukovať text s využitím pomocného materiálu daného učiteľom;
- schopnosť porozprávať obsah premietnutého detského filmu / epizódy /;
- vytvorenie súvislého vyjadrenia / podľa obrázkov, úvodu, pomocných slov a danej osnovy / ;

3. Čítanie

/ počas celého školského roka /

Formovať a rozvíjať návyky plynulého uvedomelého, správneho, výrazného / uvoľneného / čítania súvislých textov. Dbať na správnu intonáciu podľa druhov viet.

Intonácia viet s oslovením a s viacnásobnými vetnými členmi.

Dodržiavať ortoepické formy pri čítaní **ä, byť – bit', mýlka – Milka, ryža – rizoto atď.**

Uvedomelé čítanie rôznych textov, pozorujúc komunikatívne zatriedenie.

Nachádzať v texte dialógy, slová autora a postáv.

Uvedomelé čítanie nahlas a potichu.

4. Písanie. Písomný prejav

/ počas celého školského roka /

Pri vyučovaní jazyka zdokonaľovať písanie žiakov takým spôsobom, aby bola dosiahnutá plynulosť, automatizácia, rýchlosť písania a čitateľnosť. Neustále klásť dôraz na estetickú stránku písma, dodržiavanie základných hygienických a pracovných návykov pri písaní:

✚ doplniť iné tvary písmen z danej skupiny / ů, ü, Ů, u, U, Ö, ö, O, o, X, x, W, w, Ř, ř/

✚ písanie vlastných mien: názvy štátov, ulíc, riek;

✚ písanie adries, dátumov.

Formovať schopnosti tvoriť a zapisovať vety, ktoré navzájom súvisia / pomocou materiálov daných učiteľom /.

Zdokonaľovať schopnosti pracovať s deformovaným textom.

- formovať u žiakov samostatne písať – reprodukcia oznamovacieho charakteru / 40 – 60 slov / dodržiavajúc štruktúru textu.

- samostatne vytvárať písomné vyjadrenia / približne 50 slov / podľa zadania učiteľa,
- oznam, ktorý obsahuje : vysvetlenie; privítanie, pozvanie.

II. Jazykové vedomosti a schopnosti

1. Text

Predstavy o texte a jeho stavbe. Obsahová súvislosť medzi časťami textu. Práca s deformovaným textom / s prehodenými odsekmi /.

Štýly textov a ich vlastnosti / umelecké, náučno-populárne, /

Tvorenie názvov.

Rozdelenie textov na jednotlivé časti podľa logickosti a zloženie osnovy prečítaného textu

Úloha odsekov v texte.

Zdroje obsahovej väzby medzi vetami v texte. Formovanie schopnosti využívať prostriedky zmyslovej väzby bez lexikálnych opakovaní. Rozšíriť predstavy o etických normách rozprávania pri komunikácii / prosba, vyjadrenie súhlasu a nesúhlasu, želanie, žiadosti o informáciu, blahoželanía, ospravedlnenie / simulovanie situácií //.

Text – rozprávanie a opisný text / 40 – 60 slov /, jeho reprodukcia a stavba.

Tvorba textu a napísanie umeleckých a náučno– populárnych opisných textov podľa daného vzoru.

Tvorba textu s daným úvodom.

Vytvorenie textov – inštrukcií / vysvetlenie /.

Využívanie úctivých slov pri osloveniach v listoch, pozvánkach a privítaniach.

Dodržiavanie návykov grafiky a pravopisu písma, delenie textu na odseky a úhľadnosť písomného prejavu.

1. Hlásky

Výslovnosť, písanie a používanie samohlásky **ä**.

Výslovnosť, písanie a používanie dlhých spoluhlások **í, ř**. Slabikotvorné **l / í, r / ř**.

Párové spoluhlásky.

Delenie spoluhlások podľa výslovnosti / párové znelé – párové neznelé; nepárové znelé /.

2. Vety

Opakovanie a zovšeobecňovanie vedomosti o vetách z predošlých ročníkov.

Rozlišovanie podľa sluchu rôznych typov viet v závislosti od výslovnosti / oznamovacie, opytovacie, želacie /.

Interpunkčné znamienka na konci viet.

Prízvuk vo vete.

Oslovenia, rozdeľovacie znamienka pri nich. Dodržiavať pravidlá páuz v miestach rozdeľovacích znamienok.

Spojenie slov vo vete. Tvorenie viet / holých, rozvitých, s oslovením a s viacnásobnými vetnými členmi - bez terminológie /.

Holé a rozvité vety / formou hry /.

Slovosled vo vete.

Zmena poradia slov vo vete, zdokonalenie poradia slov vo vete.

Rozvoj reči

Reprodukcia prečítaného textu / umeleckého a náučného /.

Beseda o prečítanom texte.

Dialogizácia / rolové čítanie /.

Pokus o napísanie vlastného zážitku alebo vymysleného krátkeho príbehu.

Verbálna a neverbálna komunikácia / vyjadrenia súhlasu a nesúhlasu, želania, žiadosti o informáciu, pozdravy, simulovanie situácií /.

3. Slovo. Význam slova

Prehĺbenie učiva o význame slova. Slová s rovnakým a preneseným významom, viac významové slová.

Formovať vedomosti o synonymách a antonymách.

Schopnosť hľadať a používať ich v texte. Pozorovanie ich úlohy v texte.

Oboznámenie s frazeológizmami.

Stavba slova

Vedomosti o slovnom základe a o pádovej prípone. Tvar slova. Pádová prípona ako prostriedok spojenia slov vo vete.

Koreň, predpona, prípona – základ slova.

Koreň. Rozlišovanie slov s rovnakým koreňom a tvarom slova.

Predpona. Slovtvorná úloha najpoužívanejších predpôn. Pravopis predpôn.

Prípona. Slovtvorná úloha najpoužívanejších prípon. Rozdeľovanie slov na konci riadku.

Vybrané slová

Písanie slov, ktorých v koreni po obojakých spoluhláskach píšeme **y – ý** / zvukovo podobných slov, ktoré by mohli zväzdať na falošnú slovtvornú motiváciu napr. **byť – biť**, **mýlka – Milka**, **ryža – rizoto** /, ich pravopis a výslovnosť. Vysvetliť význam vybraných slov.

Podstatné mená

Vedomosti o podstatných menách. Mená osôb / kto ? /, zvierat a vecí / čo ? /.

Vlastné a všeobecné podstatné mená. Veľké písmeno vo vlastných podstatných menách.

Podstatné mená s rovnakým a preneseným významom. Podstatné mená – synonymá, podstatné mená – antonymá.

Rod podstatných mien – mužský, ženský, stredný. Určiť rod podstatných mien. Číslo podstatných mien / jednotné, množné /. Meniť tvar podstatného mena podľa otázok.

Využívanie podstatných mien – synonymá, podstatných mien – antonymá v texte.

Prídavné mená

Všeobecné vedomosti o prídavnom mene / otázky, význam, úloha vo vete /.

Zhoda medzi prídavnými a podstatnými menami. Meniť ich podľa rodu. Pádové prípony prídavných mien podľa rodu.

Číslo prídavných mien. Zhoda prídavných mien podľa čísla s podstatným menom.

Prídavné mená – synonymá. Prídavné mená – antonymá.

Prídavné mená s rovnakým a preneseným významom. Ich využívanie v ústnom a písomnom prejave.

Používanie prídavných mien a ich úloha v rôznych textoch.

Vhodné použitie prídavných mien pri skladaní textov – opisom.

Slovesá

Vedomosti o slovese / otázky, úloha vo vete / . Zhoda slovesá s podstatným menom vo vete.

Slovesá – synonymá, slovesá – antonymá. Prenesený význam slovies a ich využívanie v texte.

Používanie slovies v ústnom a písomnom prejave.

Pravopis slovies.

Číslovky

Základná charakteristika čísloviek. Formálne rozoznávanie v texte / so zameraním na určité jednoduché základné a radové číslovky v súlade s učivom v matematike – bez používania terminológie /.

Zámená

Základná charakteristika. Formálne rozoznávanie v texte / so zameraním iba na osobné, prívlastňovacie, ukazovacie a zvrtné zámená – bez používania terminológie/.

Príslovky

Základná charakteristika. Formálne rozoznávanie v texte / so zameraním iba na najfrekvencovanejšie príslovky – bez používania terminológie /.

Predložky

Správna plynulá výslovnosť. Výslovnosť jednoslabičných predložiek. Spodobovanie spoluhlások podľa znelosti:

- spodobovanie spoluhlások na začiatku a na konci slova;
- výslovnosť spoluhlásky **v** na začiatku a na konci slova,

- výslovnosť a písanie predložiek : **k / ku, v / vo, pred, nad, od, pod**. Základná charakteristika.

Formálne rozoznávanie predložiek v texte / so zameraním na prvotné predložky – bez používania terminológie /.

Písanie veľkých písmen na začiatku vlastných mien

Písanie veľkých začiatkových písmen v názvoch štátov, miest a obcí, ulíc a riek / v súlade s učivom v prírodovede a vlastivede /.

Abeceda

Osvojenie si abecedy. Abecedné čítanie slov / tzv. hláskovanie /.

Opravné / korektorské / značky

Nesprávne písmeno v slove, gramatická chyba, zlý slovosled vo vete – využitie korektorských značiek pri oprave chýb napísaných v texte.

Rozvíjanie schopnosti vnímať neznáme slová v texte, vysvetľovať ich význam.

Formovať schopnosť nachádzať najvýstižnejšie slová pre vyjadrenie vlastnej myšlienky v ústnom a písomnom prejave.

Rozvoj jazykovej kultúry: rozlíšenie spisovných a nespisovných slov / vulgarizmus, žargón, dialekt / uvedených žiakmi.

Spisovná slovenčina

Protiklad správnej a nesprávnej výslovnosti, správnych a nesprávnych výrazov, tvarov slov / najfrekventovanejšie javy /.

Slovná zásoba

Rozšírenie aktívnej slovnej zásoby žiakov podľa princípu výmeny slov / formou hry /.

III. Záverečné opakovanie

IV. Grafické schopnosti písma. Technika písma.

Úhľadnosť písomných prác

Formovanie sebakontroly a zmechanizovanie návykov správneho a estetického písania :

- ❖ správne písanie malých a veľkých písmen podľa skupín: podľa ich zložitosti
- ❖ dodržiavanie správnej veľkosti, šírky, sklonu písmen
- ❖ rozvoj rýchlosti a plynulosti písma
- ❖ postupné urýchľovanie písma, zohľadňujúc individuálne schopnosti žiaka
- ❖ vedieť písať na tabuľu; Diferencovaný a individuálny prístup pri zdokonaľovaní návykov písať do zošita a na tabuľu.

Spôsob opravy a odstránenie grafických nedostatkov písma.

Klást' dôraz na estetickú stránku písania.

Základné vyučovacie výsledky na konci roka

Žiaci majú vedieť:

- slovenskú abecedu; charakteristiku samohlások a spoluhlások; rozdelenie spoluhlások podľa výslovnosti / párové znelé – párové neznelé; nepárové znelé /;
- pravidlá pravopisu;
- slovné druhy : podstatné mená, prídavné mená, slovesá, číslovky, zámená, príslovky, predložky.

Žiaci majú ovládať:

- rozlišovať samohlásky a spoluhlásky, párové znelé – párové neznelé, nepárové znelé,
- usporiadať slová podľa abecedy;
- vedieť pracovať s ortografickým slovníkom;
- vyznačiť prízvuk v slovách;
- rozumieť ústnemu vyjadrovaniu / textom rôznych štýlov, čas ukážok 2 – 3 min /;
- tvoriť dialóg / 4 – 5 replík /;
- reprodukcia textu 50 – 60 slov / podrobná, výberová / ;
- tvoriť súvislé rozprávanie / ústna slohová práca /;
- písomná reprodukcia - rozprávania / v rozsahu 40 – 60 slov /;
- rozlišovať podľa sluchu a správne intonovať vety rôznych typov;
- vytvárať k textom nadpis; nachádzať v texte úvod, jadro a záver;
- určiť stavbu slova;
- rozlišovať skupiny slov, ktoré patria do rôznych slovných druhov;
- tvoriť slovné spojenia zo slov, ktoré patria do rôznych slovných druhov;
- opisovať text / 40 – 50 slov / písaného a tlačeného textu, dodržiavajúc techniku písma a úhl'adnosť písomných prác;
- podľa diktovania písať text / 35 – 37 slov / , ktorého slová sa píšu podľa fonetického princípu a osvojených pravidiel.

4. ročník

I. Opakovanie

Úloha jazyka ako prostriedku komunikácie. Rozširovanie vedomostí žiakov týkajúce sa ústneho a písomného prejavu.

Kontrola pochopenia vypočutého textu. Schopnosť tvoriť súvislé ústne a písomné prejavy. Upevnenie vedomostí o technike písma, kultúre úpravy písomných prác.

II. Jazykové zručnosti

1. Počúvanie a pochopenie ústneho prejavu

/ počas celého školského roka /

Vnímať skupiny slov, zložených z hlások, slabík, slovných spojení, viet / množstvo materiálov prevyšuje učivo 3. ročníka /. Schopnosť zosúladiť skupinu počutých slov, slovných spojení, viet s obrázkom a vybrať to, čo mu zodpovedá. Vedieť určiť synonymá a antonymá v texte. Schopnosť vnímať, rozumieť obsahu textov rôznych štýlov. Využívať komponenty výrazného čítania pre určenie obsahu diela. Verbálna a neverbálna komunikácia: príjem informácie / od rovesníka, dospelého, známeho, neznámeho /; podanie informácie a spôsob jej odovzdania.

2. Rozprávanie

/ počas celého školského roka /

Schopnosť správne rozprávať znamená:

- dodržiavať pravidlá správneho dýchania, sily hlasu, tempa pri prednese poézie a prózy;
- skladať dialóg a dramtizovať ho;
- dodržiavať pravidlá jazykovej etikety, kultúry komunikácie;
- reprodukovať obsah textu a filmu;
- samostatne utvárať vlastné vyjadrenia na danú tému.

Rozvoj rečových schopností

- Spoločná tvorba krátkej a podrobnej osnovy.
- Krátka a podrobná reprodukcia textu / umeleckého, náučného /.
- Beseda o prečítanom texte.
- Rozprávanie príbehu podľa jedného obrázka alebo série obrázkov.
- Dialogizácia / rolové čítanie /.
- Dramatizácia. Využívanie rôznych druhov detských divadiel.

3. Čítanie

/ počas celého školského roka /

Nachádzať v texte najviac používané slová, zložené z 3 – 7 písmen.

Schopnosť automaticky rozlišovať tlačený text / slová autora, účinkujúcich postáv, počet slov vo vete /. Schopnosť správne intonačne čítať vety rôznych druhov. Využívanie pauzy vo vete.

Schopnosť správne čítať potichu.

Samostatne čítať a porozumieť textu, ktorý je uvedený v učebnici.

3. Písomný prejav

/ počas celého školského roka /

V priebehu vyučovania jazyka je nevyhnutné zautomatizovať návyky písania, dodržiavať základné parametre písma / čitateľnosť, primeraná rýchlosť písania /, písanie vlastných názvov a nadpisov.

Vytvoriť a zapísať 3 – 4 súvislé vety podľa obrázka alebo podľa zadanej témy.

Vytvoriť a zapísať 3 – 4 otázky k danej téme.

Práca s deformovaným textom:

- + doplniť chýbajúce odseky,
- + usporiadať časti texty,
- + vyčleniť nevhodnú vetu alebo doplniť text vhodnou,
- + zameniť nevhodné často opakujúce sa slová,
- + dbať na súvislosť medzi vetami v texte.

Formovať schopnosť napísať podrobný alebo výberový príbeh / 40 – 60 slov / s využitím pomocného materiálu, dodržiujúc štruktúru textu.

Formovať schopnosť napísať oznam, privítanie, pozvanie, rozprávku, hádanku.

III. Jazykové vedomosti. Rečové schopnosti

1. Text

Zopakovanie učiva o stavbe textu rôznych typov. Nadpis textu. Rozdelenie textu na časti, zostavenie osnovy.

Úloha odstavcov v texte.

Téma vyjadrovania v textoch – v rozprávaní, opisoch, úvahách.

Vytváranie textu – rozprávanie / podľa pozorovania, obrázkov, jednotlivých epizód z filmu, podľa scén z detských predstavení / .

Vytvorenie opisu a požiadavky k nemu / rôznych štýlov / .

Napísanie oznámenia na nástenku.

Písomné spracovanie zážitkov z uskutočnenej exkurzie.

2. Veta. Pravopis

Zopakovanie učiva o vetách. Spojenie slov vo vete. Rozšírenie počtu slov vo vete slovami a slovnými spojeniami / bez terminológie / .

Tvorenie viet. Slovosled vo vete, druhy viet.

Práca s deformovanými vetami a textami. Správna intonácia viet. Správna intonácia viet pri vymenovaní rovnako významových alebo protikladných slov.

3. Slovo. Význam slova. Slovné druhy. Pravopis

Spodobovanie

a/ Spodobovanie spoluhlások vo vnútri slov a na konci slov pri splývavej výslovnosti a pred prestávkou. Návčik výslovnosti a písania.

b/ Výslovnosť a písanie predlož **s / so, z / zo** ;

c/ Výslovnosť a písanie predpôň **ob -, od -, nad -, pod -, pred -, bez -, cez -, roz -, v -, vz -**.

Rozdeľovanie slov

Rozdeľovanie predponových slov na konci riadku / na základe gramatického princípu /.

Písanie i / í

a/ V koreni domácich slov.

b/ V gramatických príponách / v súlade s učivom v morfológii /.

Písanie y / ý

a/ Rozšírenie poznatkov o vybraných slovách o rozoznávanie protikladov zvukovo rovnakých slov, zvukovo podobných slov a slov, ktoré by mohli zvädzať na falošnú slovotvornú motiváciu / napr. vyt' – viť, pýcha – pichá, skryša – skriňa /.

b/ V gramatických príponách V v súlade s učivom v morfológii /.

Písanie veľkých písmen na začiatku vlastných mien

Písanie veľkých začiatkových písmen v názvoch príslušníkov národov, sviatkov a nebeských telies / v súlade s učivom v prírodovede a vlastivede /.

Slovná zásoba

Použitie spisovnej lexiky bez ovládania delenia na nárečové a slangové. Slová bez citového zafarbenia a slová s citovým zafarbením / bez ovládania delenia na zdrobnené, zveličené, žartovné, hrubé, maznavé, zjemnujúce /.

Slovotvorba

Tvorenie slov odvodzovaním – niektorými predponami / ob-, od-, nad-, pod-, pred-, bez-, cez-, roz-, v-, vz- /.

Práca so slovníkom

Pravopisný slovník.

Rozdeľovacie / interpunkčné / znamienka

Nácvik výslovnosti priamej reči / modulácia hlasu z hľadiska priamej reči a uvádzacej vety pri rôznom umiestnení /. Formálne poznať úvodzovky / bez ovládania písania v priamej reči /.

Rytmické krátenie / rytmický zákon /

- a/ Podstata rytmického krátenia / základná informácia /.
- b/ Uplatnenie rytmického krátenia a výnimky z rytmického krátenia / v súlade s učivom v morfológii /.

Opravné / korektorské / značky

Chýbajúce slovo / písmeno, zbytočné slovo / písmeno, oddeliť od seba, napísať spolu – využitie značiek pri oprave písaných textov.

Spisovná slovenčina

Protiklad správnej a nesprávnej výslovnosti, správnych a nesprávnych výrazov / tvarov / najfrekvencovanejšie javy /.

Morfológia

Podstatné mená

Opakovanie učiva o podstatnom mene. Podstatné mená – synonymá, podstatné mená – antonymá, viacvýznamové podstatné mená. Podstatné mená s rovnakým a preneseným významom. Schopnosť nachádzať správne synonymá podľa obsahu.

Rod podstatných mien. Gramatické kategórie – rod / pri mužskom rode aj životnosť a neživotnosť /, číslo, pád. Skloňovanie. Pádové otázky. Schopnosť meniť tvar podstatných mien podľa čísel a pádov. Základný / slovníkový / tvar. Základné skloňovacie vzory. Pravopis pádových prípon / základná informácia /. Výnimky z rytmického krátenia.

Vedieť používať ortografický slovník pre overovanie písania pádových prípon.

Rozvíjať schopnosti správne využívať spojenie predložiek s podstatnými menami v rôznych pádoch.

Prídavné mená

Opakovanie učiva o prídavnom mene.

Rozlišovať prídavné mená v texte. Prídavné mená – synonymá, prídavné mená – antonymá. Prídavné mená s rovnakým a preneseným významom. Použitie prídavných mien v texte rôznych štýlov: umelecký a náučný / bez terminológie /.

Gramatické kategórie – rod, číslo, pád. Zhoda prídavných a podstatných mien. Základný / slovníkový / tvar. Zmena tvaru prídavných mien podľa rodu a čísla v spojení s podstatným menom. Koncové prípony prídavných mien podľa rodov. Úloha prídavných mien vo vete a v texte.

Skloňovanie prídavných mien v spojení s podstatnými menami v jednotnom a množnom čísle / informatívne /. Vedieť správne klásť otázku na prídavné mená v spojení s podstatným menom.

Správne písanie prípon v prídavných menách v jednotnom a množnom čísle.

Vedieť tvoriť slovné spojenia s prídavnými menami v rôznych pádoch a správne ich využívať v ústnom a písomnom prejave.

Slovesá

Opakovanie učiva o slovese.

Slovesá – synonymá, slovesá – antonymá. Slovesá s rovnakým a preneseným významom.

Úloha slovíes v texte oznamovacieho a opisného charakteru.

Výber vhodných foriem slovíes v závislosti od zmyslu textu a ich vyznačenie.

Časovanie. Ohybnosť. Kategórie – osoba, číslo, čas. Dvojaké tvorenie budúceho času.

Tvorenie prítomného a minulého času / dôraz na príponu - **li** /. Základný / slovníkový / tvar.

Časovanie slovíes. Rytmické krátenie / v súlade s preberaným učivom / . Utváranie viet so slovesami v prítomnom a budúcom čase.

Neurčitok slovíes a ich použitie vo vete.

Číslovky

Opakovanie učiva o číslovkách.

Výslovnosť a písanie najpoužívanejších čísloviek. Ich praktické použitie v ústnom a písomnom prejave. Zvláštnosti základných a radových čísloviek..

Zámená

Opakovanie učiva o zámenách. Úloha rôznych zámen v prejave.

Osobné, privlastňovacie, ukazovacie a zvrtné zámená.

Oddelené písanie zámen s predložkami.

Tvorenie slovných spojení a viet so zámenami v rôznych formách.

Zdokonaľovanie schopnosti používania osobných zámen v textoch namiesto lexikálnych opakovaní.

Príslovky

Opakovanie učiva o príslovkách.

Praktické využitie najfrekvencovanejších prísloviiek a ich pravopis. Úloha prísloviiek v texte.

Príslovky s blízkym a opačným významom.

Rozšírenie viet / textu / príslovkami. Tvorenie viet s rovnorodými príslovkami. Použitie a výber prísloviiek, ktoré najviac vyhovujú danej myšlienke, pri tvorbe textu. Použitie slovníka na overenie správneho napísania prísloviiek.

Spojky, predložky

Základná charakteristika. Formálne rozoznávajúce v texte / najfrekventovanejšie spojky /.
Praktické použitie spojok a predložiek v ústnom a písomnom prejave.

Opakovanie a zhrnutie vedomostí prebraného učiva v 1. – 4. ročníku

4. Grafické návyky písania. Technika písma. Kultúra úhl'adnosti písomných prác

Dodržiavanie hygienických návykov pri písaní / správne držanie tela, správne držanie pera, správne umiestnenie zošita na lavici, pohyb ruky pri písaní /. Zdokonaľovanie plynulého písania, rytmickosti písma.

Formovať schopnosti dodržiavania noriem písma s týmito parametrami: tvar, veľkosť, sklon, správne spájanie písmen, kultúra úhl'adnosti písomných prác / estetickosť, správne umiestnenie písma v riadku, vzdialenosť medzi slovami, dopisovať riadky, dodržiavanie odsekov /, rýchlosť písma.

Rozvíjanie schopnosti súvislého písania jednotlivých prvkov písmen.

Postupné zrýchľovanie písania podľa individuálnych schopností žiaka.

Zdokonaľovanie schopnosti písania na tabuľu.

Úprava písomných prác v súlade s metodickými pokynmi.

Základné vyučovacie výsledky na konci roka

Žiaci majú vedieť:

- ❖ slovenskú abecedu, písmená, vedieť zapísať hlásky písmenami;
- ❖ písmenami zapísať znelú spoluhlásku / párové znelé – nepárové znelé, nepárové znelé /;
- ❖ správnu splývavú výslovnosť; výslovnosť jednoslabičných predložiek;
- ❖ výslovnosť spoluhlásky **v** na začiatku a na konci slova;
- ❖ výslovnosť a písanie predložiek: **k/ku, v/vo, pred, nad, od, pod**;
- ❖ stavbu slova / základové slovo, pádová prípona, slovtvorný základ, predpona, prípona /;
- ❖ slovné druhy a ich gramatické kategórie;
- ❖ druhy viet / oznamovacia, opytovacia, rozkazovacia / a ich správna intonácia.

Žiaci majú ovládať:

- ❖ rozlišovať podľa sluchu samohlásky a spoluhlásky, vedieť napísať párové spoluhlásky / párové znelé – párové neznelé /; nepárové znelé, tvrdé a mäkké spoluhlásky;
- ❖ využívať ortografický slovník;
- ❖ vyznačiť prízvuk v slovách;
- ❖ rozlišovať texty umeleckého a náučného štýlu;
- ❖ vytvárať dialóg z 5 – 6 replík;

- ❖ reprodukovať / podrobne a výberovo / text, obsah úvodného materiálu- 70 – 90 slov;
- ❖ vytvárať ústny súvislý prejav / 1 – 2 min /;
- ❖ výrazne čítať a intonovať vety, ktoré sa líšia výslovnosťou;
- ❖ napísať voľnú reprodukciu s prvkami opisu a úsudku / obsah úvodného textu 40 – 60 slov /;
- ❖ vytvoriť k textu názov, vyčleniť v texte úvod, jadro a záver;
- ❖ určiť podľa sluchu a v zapísanom texte rôzne druhy viet / oznamovacie, opytovacie, rozkazovacie, želacie /;
- ❖ vytvoriť podľa obrázkov, opísanej situácie vety podľa výslovnosti a intonácie / vety s oslovením a s viacnásobnými vetnými členmi /;
- ❖ určovať základ slova a vyznačiť pádovú príponu v slovách rôznych tvarov;
- ❖ pomocou otázok určovať slová, ktoré patria do rôznych slovných druhov;
- ❖ určiť rod, číslo, pád podstatných a prídavných mien;
- ❖ určovať základné a radové číslovky pomocou otázok;
- ❖ určovať v slovných spojeniach zámená v rôznych tvaroch;
- ❖ nachádzať v texte slovesá, klásť k nim otázky, rozlišovať slovesá v prítomnom, minulom, budúcom čase; tvary mužského, ženského, stredného rodu v minulom čase; tvary 1., 2. a 3. osoby sloves prítomného a budúceho času;

- ❖ určiť medzi slovami príslovky a položiť k nim danú otázku, využívať ich v ústnom a písomnom prejave;
- ❖ opisovať text / 60 – 80 slov / z písaného a tlačeného textu, dodržiavajúc pravidlá techniky písma a úhľadnosti písomných prác;
- ❖ podľa diktovania zapísať text / 60 – 80 slov / používajúc pravidla určené učebnými osnovami v 1. - 4. ročníku.

Автори:

Пахомова С.М., завідувач кафедри словацької філології Ужгородського національного університету, професор, доктор філологічних наук;

Огар-Товт О.В., методист Обласного методичного центру при управлінні освіти і науки Закарпатської обласної державної адміністрації;

Мальчицька М.М., вчитель словацької мови загальноосвітнього навчального закладу № 21 м. Ужгорода Закарпатської області

